

Številka: 713-01/14-15/

Datum: 7. 11. 2014

Na podlagi 42., 131., 133. in 144. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za pravosodje kot matično delovno telo pripravlil

POROČILO

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-M), nujni postopek, EPA 112-VII.

Odbor za pravosodje je 4. 11. 2014 na 2. seji kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju: Predlog zakona), ki ga je Državnemu zboru predložila vlada (v nadaljevanju: predlagatelj) in je objavljen na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 23. 10. 2014.

Kolegij predsednika Državnega zbora je 24. 10. 2014 na 7. seji sklenil, da se Predlog zakona obravnava po nujnem postopku, zato ga je Odbor obravnaval na podlagi 144. člena Poslovnika Državnega zbora.

Pri delu Odbora so sodelovali: predlagateljica Predloga zakona državna sekretarka Tina Brecelj, predstavnica Zakonodajno pravne službe Špela Maček Guštin, predstavnik Vrhovnega sodišča Vladimir Balažič, predstavnica Sodnega sveta dr. Mateja Končina Peternel, predstavnik Vrhovnega državnega tožilstva Hinko Jenull in predstavnik Generalne policijske uprave Marko Bečan.

Odbor je bil seznanjen naslednjim gradivom, objavljenim na spletni strani Državnega zbora:

- mnenjem Zakonodajno-pravne službe z dne 28. 10. 2014,
- mnenjem Državnega sveta za državno ureditev z dne 3. 11. 2014,
- amandmaji poslanske skupine SMC, DeSUS in SD z dne 4. 11. 2014,
- amandmaji poslanske skupine SDS z dne 4. 11. 2014 in
- pregledom amandmajev z dne 4. 11. 2014.

Zakonodajno pravna služba je Predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo Republike Slovenije, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika. K Predlogu zakona je podala pripombe k 2. členu in k Prilogi 1.

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je Predlog zakona obravnavala in ga podprla.

V poslovnem roku so poslanske skupine SMC, DeSUS in SD vložile amandmaje k 2. členu in k Prilogi 1, poslanska skupina SDS pa k 2. in 5. členu Predloga zakona.

* * *

Odbor je v skladu s 126. Poslovnika opravil razpravo o posameznih členih Predloga zakona in vloženi amandmajih.

Uvodoma je **predstavnica predlagateljev** povedala, da je pglavitni cilj Predloga zakona uskladitev ureditve predkazenskega in kazenskega postopka z določbami Direktive 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. 10. 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih in Direktive 2012/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. 5. 2012 o pravici do obveščnosti v kazenskem postopku. Gre za dopolnitev ureditve pravnih poukov osumljencu in obdolžencu, pravice do vpogleda v gradivo zadeve za potrebe pritožbe zoper odločbo policije o pridržanju ter pravice do prevajanja in tolmačenja v predkazenskem in kazenskem postopku.

Predlogu zakona ne prinaša večjih sistemskih sprememb ureditve kazenskega postopka, temveč pomeni le prenos določb dveh direktiv Evropske unije v slovenski pravni red.

Predstavnica Zakonodajno pravne službe je povedala, je k Predlogu zakona dala dve manjši pripombi nomotehnične narave. Gre za pripombo k 2. členu, ki opozarja na nekoliko nejasno določeno izjemo od pravila, ki se uvaja v zvezi s prevajanjem in tolmačenjem gradiv v kazenskem postopku in pripombo k Prilogi 1 glede poenotenja poimenovanja pristojnega sodišča. Ugotovila je, da vloženi amandmaji k 2. členu in Prilogi 1 sledijo tem pripombam.

V kratki razpravi so člani Odbora opozorili, da bi bilo potrebno Predlog zakona obravnavati veliko prej, saj je Republika Slovenija že v zamudi pri implementaciji obeh Direktiv. Prav tako so nekateri člani Odbora izrazili skrb glede zaračunavanj stroškov pri pravici do ugovora zoper tolmačenje oziroma možnost za zavlačevanje postopka zaradi navedene določbe.

Predstavnica predlagatelja je pojasnila, da je rok za implementacijo Direktive 2010/64/EU že potekel oktobra 2013, Direktive 2012/13/EU pa v mesecu juniju 2014, zato je prejšnja vlada Predlog zakona obravnavala v času tekočih poslov, saj je vseboval le določbe, ki pomenijo implementacijo pravnega reda Evropske unije v slovenski notranji pravni red, in ga predlagala v zakonodajni postopek prejšnjemu Državnemu zboru, ki pa ga zaradi volitev in posledično poteka mandata ni obravnaval.

Glede stroškov pri pravici do ugovora zoper tolmačenje pa je povedala, da se ugovor obravnava v skladu s smiselno uporabo sedmega odstavka 82. člena zakona, kjer se ugovor zapiše v zapisnik, ki ga stranke podpišejo in se obravnava ob odločanju o stvari ali pa kasneje v pritožbi kot enega izmed pritožbenih razlogov. Zato tak ugovor ne bo pomenil, da se postopek do rešitve ugovora prekinja in podaljšuje.

Članice in člani Odbora so tako sprejeli amandmaja poslanskih skupin SMC, DeSUS in SD k 2. členu in k Prilogi 1.

Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo Dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila.

* * *

Za poročevalko Odbora na seji Državnega zbora je bila določena predsednica Odbora mag. Bojana Muršič.

Višja svetovalka
Mag. Andreja Krumpak, l.r.

Mag. Bojana Muršič
predsednica

DOPOLNJEN PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-M),
nujni postopek.

1. člen

V Zakonu o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo in 47/13) se v prvem odstavku 4. člena na koncu doda nov tretji stavek, ki se glasi: »Osumljenec, ki mu je vzeta prostost, mora biti obveščen tudi o pravicah iz 8. člena tega zakona ter o pravici iz četrtega odstavka tega člena.«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Osumljenec, ki mu je vzeta prostost, mora biti o svojih pravicah iz tega člena in 157. člena tega zakona poučen pisno, v vsebini iz Priloge 1, ki je sestavni del tega zakona. Pisno obvestilo mora biti sestavljeno v materinem jeziku osumljenca ali v jeziku, ki ga osumljenec razume. Če pisno obvestilo v ustreznem jeziku ni na voljo, se osumljenca, ki mu je vzeta prostost, o pravicah najprej pouči ustno v jeziku, ki ga razume, nato pa se brez nepotrebnega odlašanja zagotovi tudi pisno obvestilo.«.

2. člen

8. člen se spremeni tako, da se glasi:

»8. člen

(1) Stranke, priče, osumljenci in drugi udeleženci v postopku imajo pravico uporabljati pri preiskovalnih in drugih sodnih dejanjih ali na glavni obravnavi svoj jezik. Če sodno dejanje oziroma glavna obravnava ne teče v jeziku teh oseb, je treba zagotoviti ustno tolmačenje tistega, kar oni oziroma drugi govorijo, ter pisno prevajanje listin in drugega pisnega dokaznega gradiva, kar za obdolžence in osumljence vključuje bistvene dokumente, kot so: obtožni akti, vabila, vse odločbe o odvzemih prostosti, sodbe, odločbe sodišč o izločitvi dokazov, o zavrnitvi dokaznih predlogov in o izločitvi sodnikov. Sodišče lahko na predlog osumljencev ali obdolžencev odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih, tako da se zagotovi uresničevanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku. Sodišče lahko tudi izjemoma odloči, da se glede določenih delov bistvenih dokumentov, ki za osebe iz prvega stavka tega odstavka niso pomembni za razumevanje njihove kazenske zadeve ali za njihovo morebitno uporabo pravnih sredstev po tem zakonu zagotovi le ustno tolmačenje.

(2) Osebe iz prejšnjega odstavka lahko pri opravljanju preiskovalnih in drugih sodnih dejanj ali na glavni obravnavi v skladu s smiselno uporabo sedmega odstavka 82. člena tega zakona vložijo ugovor, če menijo, da tolmačenje ali prevajanje ni ustrezno, ker ne omogoča uresničevanja jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku ali če zaradi potrebe njihovega spoštovanja menijo, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih.

(3) O pravici do prevajanja in tolmačenja je treba osebe iz prvega odstavka tega člena poučiti; te se lahko le prostovoljno in izrecno odpovedo prevajanju ali tolmačenju določenega preiskovalnega in drugega sodnega dejanja ali dela glavne obravnave ali določenih sodnih ali drugih pisanj, če znajo jezik, v katerem teče postopek. V zapisnik je treba zapisati, da so bile poučene in kaj so izjavile.

(4) Prevaja in tolmači sodna tolmačka ali sodni tolmač (v nadaljnjem besedilu: sodni tolmač). Če za določen jezik ni na razpolago sodnega tolmača, lahko sodišče v skladu s smiselno uporabo 233. člena v zvezi s četrtem odstavkom 249. člena tega zakona postavi za opravljanje prevajanja ali tolmačenja drugo ustrezno osebo, ki obvlada tuj jezik, za katerega ni sodnih tolmačev ali jih primanjkuje.

(5) Določbe prejšnjih odstavkov smiselno veljajo tudi za gluhe osebe.

(6) Stroški za tolmačenje ali prevajanje se ne zaračunajo osebam iz prvega in petega odstavka tega člena.«.

3. člen

V 74. členu se za besedilom člena, ki postane prvi odstavek, dodajo novi drugi, tretji in četrti odstavek, ki se glasijo:

»(2) Na zahtevo priprtega obdolženca iz prvega odstavka 8. člena tega zakona ali njegovega zagovornika je sodišče dolžno zagotoviti tolmačenje za zaupni pogovor obdolženca z odvetnikom.

(3) Na zahtevo obdolženca iz prvega odstavka 8. člena tega zakona ali njegovega zagovornika sodišče lahko zagotovi tolmačenje za zaupni pogovor obdolženca z odvetnikom, če oceni, da spoštovanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku glede na konkretne okoliščine primera zahteva tolmačenje tudi v drugih primerih, zlasti kadar se opravljajo zaslišanja, prepoznavna, odloča o varščini ali vlagajo pravna sredstva.

(4) Za obdolženca iz drugega in tretjega odstavka tega člena smiselno veljajo določbe od četrtega do šestega odstavka 8. člena tega zakona.«.

4. člen

V četrtem odstavku 148. člena se za piko na koncu stavka doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Osumljenca mora policija obvestiti tudi, da ima pravico uporabljati svoj jezik ter o pravicah iz 8. člena tega zakona; osumljenca, ki mu je vzeta prostost, pa tudi o pravici iz četrtega oziroma petega odstavka 4. člena tega zakona.«.

5. člen

V šestem odstavku 157. člena se na koncu stavka pika nadomesti z vejico in doda besedilo »ter jo poučiti, da ima za namene priprave pritožbe pravico pregledati gradivo zadeve, ki je povezano s pridržanjem. Pregled določenega gradiva se sme z odločbo o pridržanju odreči, če bi bilo lahko resno ogroženo življenje ali pravice druge osebe, ali

če bi pregled vplival na potek predkazenskega postopka oziroma preiskave, ali če to narekujejo posebni razlogi obrambe ali varnosti države.«.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Če pridržanje po drugem odstavku tega člena traja manj kot šest ur, mora policist osebi, ki ji je bila odvzeta prostost, najkasneje ob prenehanju pridržanja izročiti uradni zaznamek, iz katerega so razvidni podatki o njej, razlog pridržanja, pravice pridržane osebe, točen čas začetka in, če je to mogoče, tudi točen čas prenehanja pridržanja. Čas izročitve uradnega zaznamka oseba potrdi s podpisom. Če podpis odkloni, policist to navede na uradnem zaznamku.«.

Dosedanji osmi odstavek postane deveti odstavek.

6. člen

V prvem odstavku 371. člena se 3. točka spremeni tako, da se glasi:

»3) če je bila glavna obravnava opravljena brez oseb, katerih navzočnost na glavni obravnavi je po zakonu obvezna, ali če je bil obdolženec, zagovornik, oškodovanec kot tožilec ali zasebni tožilec kljub svoji zahtevi prikrajšan za pravico uporabljati pri preiskovalnih in drugih sodnih dejanjih ali na glavni obravnavi svoj jezik in v svojem jeziku spremljati njen potek (8. člen), ali če so bile prekršene določbe o nenadzorovanem in učinkovitem posvetovanju obdolženca z zagovornikom (74. člen);«.

7. člen

Doda se nova Priloga 1, ki je kot priloga sestavni del tega zakona.

KONČNA DOLOČBA

8. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne tri mesece po uveljavitvi tega zakona.

Priloga

»Priloga 1

Obvestilo o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost

Ob odvzemu prostosti imate naslednje pravice:

A. POMOČ ODVETNIKA/PRAVICA DO PRAVNE POMOČI

Pravico imate do zaupnega pogovora z odvetnikom. Odvetnik je neodvisen od policije. Če potrebujete pomoč pri izbiri odvetnika, zaprosite policijo za pomoč in

pomagali vam bodo. V nekaterih primerih je pomoč lahko brezplačna. Za dodatne informacije se obrnite na policijo.

B. INFORMACIJE O OBDOLŽITVAH

Pravico imate vedeti, zakaj vam je bila odvzeta prostost in česa ste osumljeni ali obdolženi.

C. TOLMAČENJE IN PREVAJANJE

Če ne govorite ali razumete jezika policije ali drugih pristojnih organov, imate pravico do brezplačne pomoči tolmača. Tolmač vam lahko pomaga pri pogovoru z vašim odvetnikom in mora ohraniti vsebino tega pogovora kot zaupno. Pravico imate do prevoda vsaj bistvenih delov ključnih listin, vključno z vsako odredbo sodnika o odvzemu prostosti, obtožnim predlogom, obtožnico ali sodbo. V nekaterih primerih se vam lahko priskrbi ustni prevod ali povzetek.

D. PRAVICA DO MOLKA

Med zaslišanjem na policiji ali pred drugim pristojnim organom vam ni treba odgovarjati na vprašanja o domnevnem kaznivem dejanju. Pri odločitvi o tem vam lahko pomaga vaš odvetnik.

E. DOSTOP DO LISTIN

Če odvzem prostosti traja več kot šest ur, imate vi (ali vaš odvetnik) pravico dostopa do bistvenih listin, ki jih potrebujete za pritožbo zoper odvzem prostosti. Če se zadeva obravnava pred sodiščem, imate vi ali vaš odvetnik pravico dostopa do dokaznega gradiva, ki vam je v prid ali v breme.

F. OBVEŠČANJE TRETJE OSEBE O VAŠEM PRIJETJU ALI PRIDRŽANJU/ OBVEŠČANJE VAŠEGA KONZULATA ALI VELEPOSLANIŠTVA

Ob odvzemu prostosti imate pravico policijo zaprositi, da o tem obvestijo na primer vašega družinskega člana ali delodajalca.

Če ste tujec, sporočite policiji ali želite, da se o odvzemu prostosti obvesti konzularni organ ali veleposlaništvo. Prav tako lahko sporočite policiji, da želite stopiti v stik z uradnikom vašega konzularnega organa ali veleposlaništva.

G. NUJNA ZDRAVNIŠKA POMOČ

Ko vam je odvzeta prostost, imate pravico do nujne zdravniške pomoči. Prosimo, sporočite policiji, če potrebujete takšno pomoč.

H. ČAS ODVZEMA PROSTOSTI

Prostost vam je lahko odvzeta za največ osemindvajset ur. Potem morate biti ali izpuščeni ali vas mora zaslišati sodnik, ki bo odločil o vašem nadaljnjem odvzemu prostosti. Če odvzem prostosti traja več kot šest ur, vas mora policist s pisno odločbo obvestiti o razlogih za odvzem prostosti. Zoper to odločbo se v času trajanja odvzema prostosti lahko pritožite na senat (šesti odstavek 25. člena).«.